

SALUT

Cristina Vallès, membre de Dret a Morir Dignament, brindant ahir per la llei. C. ATSET

El dret a morir dignament, una conquesta que arriba dècades tard

Espanya es converteix en el sisè país a regular l'eutanàsia amb una llei garantista però de consens

MONTSE RIART
BARCELONA

Antoni Monguilod moria l'octubre del 2019 de Parkinson després de 12 anys de lluita reclamant una mort digna. La mateixa lluita que havia emprès Maribel Tellaetxe, malalta d'Alzheimer que volia marxar abans de deixar de reconèixer els seus fills; la de Montserrat Voltà, la dona malalta d'ELA que va criticar en una carta que el sistema l'obligués a viure "d'una manera indigna", o la de José Antonio Arrabal, malalt d'ELA que va gravar la seva "mort en clandestinitat" el 2017 perquè ningú portés a la justícia la seva família. Com li ha passat a Àngel Hernández, l'home acusat de violència masculista per haver ajudat a morir dignament la seva esposa, María José Carasco. I tants altres, començant per Ramón Sampédro, el mariner i escriptor gallec tetraplègic que valliurar una dura batalla legal per poder morir dignament, reflectida al cinema. Els seus casos no haurien de tornar a repetir-se després de l'entrada en vigor ahir de la nova llei de regulació de l'eutanàsia, que converteix Espanya en el sisè país del món que legalitza la mort assistida –després d'Holanda, Bèlgica, Luxemburg, el Canadà i Colòmbia.

Amb la nova llei, un pacient major d'edat afectat per una malaltia greu, crònica invalidant o incurable

pot demanar que se li apliqui l'eutanàsia tant en centres hospitalaris com a casa. El seu estat ha d'estar associat a un "patiment físic o psicològic constant i intolerable" i ha d'existir la "seguretat", o haver-hi una gran probabilitat, que no hi hagi possibilitat de cura o de millora. El ministeri de Sanitat assegura que es tracta d'una norma "garantista" que "dona resposta a una demanda social". L'objectiu és que el pacient pugui estar acompanyat per la família fins al final, que pugui decidir com marxar i que ho faci assistit per un equip de professionals sanitaris. El text compta amb el consens del govern i amb l'aval de la comunitat mèdica. El 92% dels 15.000 professionals sanitaris que van participar en una enquesta del departament de Salut sobre la norma s'hi van mostrar a favor. Malgrat que la llei reserva la possibilitat que un metge faci ús de l'objecció de consciència si no està d'acord amb assistir la mort d'un pacient, només un 11% dels enquestats afirmaven que exercirien aquesta potestat.

"Només per casos com els de Ramón Sampédro o María José Carasco ja ens sembla una bona llei", assegurava la coordinadora de l'Associació Dret a Morir Dignament, Cristina Vallès, des de la Casa Orlandai de Barcelona, on els membres de l'entitat van brindar ahir per celebrar l'entrada en vigor de la normativa. A Madrid desenes de perso-

Exclosos
La nova llei deixa fora els menors d'edat i els malalts mentals

Reacció
Les entitats celebren la regulació i avisen que vetllaran pel compliment

nes es van concentrar a la Puerta del Sol. Hi faltava precisament Àngel Hernández, que està pendent d'afrontar el judici per haver ajudat la seva dona a morir dignament. La Fiscalia l'acusa d'un delicte de cooperació al suïcidi, emmarca la causa dins de la violència masculista i demana per a ell sis mesos de presó. "Va ser un acte de solidaritat i de compassió", assegura Vallès, que troba "ofensiu" per a les víctimes de la violència masculista la comparativa i espera que la justícia tingui en compte el nou marc legal i exculpi Hernández.

Els perills d'una llei interpretable

El judici d'Hernández ha enfosquit l'entrada en vigor d'una llei que les entitats celebren però que seguiran amb lupa. Vallès explica que el nou text és tan "garantista" que no dona cobertura a tots els casos. Ja d'entrada, deixa fora de la possibilitat de morir dignament les persones menors d'edat –malgrat que "s'ha demostrat que amb 16 anys un menor pot ser competent", opina Vallès– o els afectats per una malaltia mental. Els procediments per demanar la mort assistida poden allargar-se fins a 45 dies, un termini que les entitats també consideren excessiu. Però, sobretot, Vallès explica que una de les febleses de la nova llei és que té qüestions interpretables.

En paral·lel al nou text legal, el ministeri de Salut ha aprovat un

protocol d'actuació per valorar la situació d'incapacitat dels pacients. Cal una entrevista clínica amb un professional sanitari que avaluï si la persona entén què vol dir el procediment, raona de manera coherent, és capaç de prendre la decisió per si mateixa i l'expressa voluntàriament i sense coaccions. Vallès alerta que això a la pràctica deixa en mans dels metges "decidir sobre la competència de la persona i la valoració del pacient".

La coordinadora de l'entitat considera que en els territoris amb una comunitat bioètica potent, com Catalunya –on la Generalitat ja ha desenvolupat una comissió de garanties i un registre per als metges objectors de consciència–, no hi ha d'haver problemes, però creu que el caràcter interpretatiu de la norma en pot comportar en altres territoris més conservadors o sense una tradició mèdica tan potent. Vallès també adverteix que caldrà vetllar perquè els hospitals regits per entitats religioses no "pressionin" els seus professionals per fer objecció de consciència. De fet, amb la llei en marxa, l'objectiu de l'entitat passa ara per convertir-se en una eina de defensa dels drets de les persones que en queden fora, per "continuar trencant tabús" i per "garantir que el desenvolupament de la llei es fa sense diferències i sense excuses" tant a les grans ciutats com als pobles més petits. —